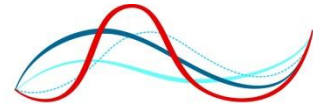

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU

DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU
REPUBLIKE HRVATSKE

IZVJEŠTAJ O KVALITETI ZA STATISTIČKO ISTRAŽIVANJE
Statistički izvještaj za punoljetnu osobu protiv koje je postupak
po kaznenoj prijavi i prethodni postupak završen (SK-1)
za 2019.

Organizacijska jedinica: Služba statistike kaznenog pravosuđa
i socijalne zaštite

Priredio: Mario Vlajčević

srpanj, 2020

0. Osnovne informacije

- Svrha, cilj i predmet istraživanja

Cilj je izrađivanje pokazatelja o prijavljenim punoljetnim počiniteljima kaznenih djela, kao važan instrument za proučavanje strukture kriminaliteta i odluka tijela kaznenog progona.

Sadržaj čine podaci o počinitelju (spol i dob), kaznenom djelu, istražnom zatvoru, podnositelju kaznene prijave, vrsti i razlozima odluke te o trajanju postupka.

Rezultati istraživanja mogu biti temelj za kvalitetnu analizu kriminaliteta u Republici Hrvatskoj. Posebno zanimljivi i korisni mogu biti podaci o dobi i spolu počinitelja, omjeru poznatih i nepoznatih počinitelja, vrsti kaznenog djela, trajanju postupka i razlozima za nepodizanje optužnice (odbacivanje kaznene prijave, prekid ili obustavljanje istrage).

Predmet istraživanja jesu poznati punoljetni počinitelji kaznenih djela za koje je nadležno državno odvjetništvo donijelo konačnu odluku u povodu podnesene kaznene prijave te nepoznati počinitelji protiv kojih je podnesena kaznena prijava državnom odvjetništvu za počinjeno kazneno djelo.

- Izvještajno razdoblje

Kalendarska godina

- Pravna osnova

Europska razina:

Dogovor između država (*Gentleman's Agreement*) postignut na Radnoj skupini Eurostata za statistiku kriminala i kaznenog pravosuđa

Nacionalna razina:

Kazneni zakon (NN, br. 125/11., 144/12., 56/15., 61/15. – ispravak i 101/17.)

Zakon o kaznenom postupku (NN, br. 152/08., 76/09., 80/11., 121/11. – pročišćeni tekst, 91/12., 143/12., 56/13., 145/13., 152/14. i 70/17.)

Zakon o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (NN, br. 76/09., 116/10., 145/10., 57/11., 136/12., 148/13. i 70/17.)

Zakon o područjima i sjedištima državnih odvjetništava (NN, br. 67/18.)

- Sustav klasifikacije

Klasifikacija kaznenih djela Državnog zavoda za statistiku (temeljena na člancima/stavcima/točkama Kaznenog zakona i njihovim međusobnim vezama te na sporednom kaznenom zakonodavstvu)

- Koncepti i definicije

Prijavljena osoba – poznati počinitelj – jest punoljetni počinitelj kaznenog djela protiv kojeg je postupak po kaznenoj prijavi i prethodni postupak završen odlukom kojom je odbačena prijava, prekinuta istraga, obustavljena istraga ili podnesena optužnica.

Prijavljena osoba – nepoznati počinitelj – jest nepoznata osoba protiv koje je podnesena kaznena prijava državnom odvjetništvu za počinjeno kazneno djelo. Zaključno s 2014. obradnom godinom, nepoznati počinitelj definirao se kao nepoznata osoba protiv koje je podnesena kaznena prijava državnom odvjetništvu, a koja i nakon isteka godine dana od dana podnošenja kaznene prijave nije otkrivena. Ta izmjena ima ograničen utjecaj na podatke o ukupno prijavljenim počiniteljima te prijavljenim nepoznatim počiniteljima kaznenih djela jer se može očekivati da će se dijelu nepoznatih počinitelja iste godine otkriti identitet te u tim slučajevima može doći do dvostrukog uračunavanja u istoj godini.

Pod pojmom godine života smatraju se godine starosti koje su osobe navršile u vrijeme počinjenja kaznenog djela, a ne godine starosti u vrijeme donošenja odluke.

- Statističke jedinice

Prijavljeni punoljetni počinitelji kaznenih djela

- Pokrivenost i obuhvat istraživanja

Prijavljena osoba – poznati počinitelj – jest punoljetni počinitelj kaznenog djela protiv kojeg je postupak po kaznenoj prijavi i prethodni postupak završen odlukom kojom je odbačena prijava, prekinuta istraga, obustavljena istraga ili podnesena optužnica.

Prijavljena osoba – nepoznati počinitelj – jest nepoznata osoba protiv koje je podnesena kaznena prijava državnom odvjetništvu za počinjeno kazneno djelo.

1. Relevantnost

1.1. Korisnici podataka

Nacionalni korisnici:

- ministarstva i druga tijela državne uprave
- organizacije civilnog društva specijalizirane za borbu protiv nasilja
- akademska zajednica
- mediji

Međunarodni korisnici:

- Statistički ured Europske unije (Eurostat)
- Ured Ujedinjenih naroda za droge i kriminal

1.1.1 Potrebe korisnika

Nacionalni korisnici:

Ministarstva i druga tijela državne uprave najčešće traže dostavu podataka o prijavljenim osobama zbog potrebe izrade izvješća ili očitovanja na međunarodne dokumente (primjerice za koruptivna kaznena djela, kaznena djela s elementima nasilja i sl.).

Ostali nacionalni korisnici uglavnom zahtijevaju podatke o određenim vrstama kaznenih djela (primjerice kaznena djela protiv spolne slobode, čedomorstvo, izborna prijevara itd.).

Međunarodni korisnici:

Statistički ured Europske unije (Eurostat) i Ured Ujedinjenih naroda za droge i kriminal svake godine dostavljaju državama na ispunjavanje opsežan zajednički upitnik "Istraživanje Ujedinjenih naroda o trendovima u kriminalu i funkcioniranju sustava kaznenog pravosuđa (upitnik UN-CTS)".

1.1.2 Zadovoljstvo korisnika

Prvo istraživanje o zadovoljstvu korisnika provedeno je u 2013., a drugo u 2015. Rezultati tog istraživanja mogu se provjeriti na internetskim stranicama Državnog zavoda za statistiku www.dzs.hr. Zasebno istraživanje o zadovoljstvu korisnika istraživanja SK-1 ne provodi se.

1.2. Potpunost podataka

Područje koje pokriva istraživanje SK-1 zakonski je regulirano.

Kazneni progon i kazneni postupak ponajprije su regulirani Zakonom o kaznenom postupku, koji je organski zakon. Taj zakon striktno uređuje aspekte koji čine znatan dio obrasca SK-1 (poduzima li se kazneni progon po službenoj dužnosti ili ne, odredbe o istrazi, koje odluke državno odvjetništvo može donijeti i na temelju kojih razloga i sl.).

Opseg informacija koje su tijela kaznenog progona i kaznenog postupka ovlaštena tražiti od okrivljenika, a samim tim i okvirni opseg informacija koje mogu biti predmetom prikupljanja podataka, propisan je Zakonom o kaznenom postupku (na prvome mjestu člancima 272. i 413.).

Članak 202. daje definicijski okvir za izradu i primjenu statističkih definicija za istraživanje SK-1.

Kazneni zakon, koji sadržava katalog kaznenih djela (koji je temelj klasifikacije kaznenih djela Državnog zavoda za statistiku), također je organski zakon.

Nadalje, u skladu sa Zakonom o kaznenom postupku nadležna državna odvjetništva dužna su donijeti konačnu odluku u povodu kaznene prijave u za to predviđenu roku. Iznimka su kaznene prijave protiv nepoznatih počinitelja, što je pobliže objašnjeno pod točkom 0 ("Koncepti i definicije").

Na razini Europske unije trenutačno je glavni metodološki okvir za primjenu u statistici pravosuđa zajednički upitnik Eurostata i Ureda Ujedinjenih naroda za droge i kriminal "Istraživanje Ujedinjenih naroda o trendovima u kriminalu i funkcioniranju sustava kaznenog pravosuđa (upitnik UN-CTS)". Kategorije kaznenih djela, tj. definicije delikata koje se koriste u predmetnom upitniku odgovaraju stavkama Međunarodne klasifikacije delikata za statističku upotrebu, čija je namjena da se sva kaznena djela na nacionalnoj razini upare s primjenjivim stavkama te međunarodne klasifikacije, čime bi se postigla bolja međunarodna usporedivost podataka te bolji uvid u nacionalne specifičnosti definicija pojedinih oblika kriminala.

Rezultati istraživanja SK-1 služe za ispunjavanje dijela upitnika koji se odnose na prijavljene osobe.

Vezano za statistiku pravosuđa Državnog zavoda za statistiku, trenutačno se radi inicijalno uparivanje kaznenih djela iz Kaznenog zakona u Međunarodnu klasifikaciju delikata za statističku upotrebu. Uparivanje za delikte koji su obuhvaćeni zajedničkim upitnikom Eurostata

i Ureda Ujedinjenih naroda za droge i kriminal "Istraživanje Ujedinjenih naroda o trendovima u kriminalu i funkcioniranju sustava kaznenog pravosuđa (upitnik UN-CTS)" već je obavljeno.

1.2.1 Stopa potpunosti podataka

Stopa potpunosti podataka jest 100%.

2. Točnost i pouzdanost

2.1. Uzoračka pogreška

Nije primjenjivo (istraživanje se ne temelji na uzorku).

2.1.1 Pokazatelji uzoračke pogreške

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.1.2 Pristranost u procesu selekcije

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.2. Neuzoračka pogreška

Neuzoračke pogreške vežu se za sve ostale pogreške nevezane za izbor uzorka – obuhvata, mjerenja, obrade i neodgovora.

2.2.1 Pogreška obuhvata

Nadležno državno odvjetništvo ispunjava obrazac SK-1 za svaku osobu za koju je u povodu podnesene kaznene prijave donijelo konačnu odluku. Ako je kaznena prijava podnesena protiv nepoznate osobe, državno odvjetništvo ispunjava obrazac SK-1 nakon zaprimanja kaznene prijave. Zbog toga je obuhvat potpun i nije moguć nadobuhvat.

Podobuvat je moguć ako nadležni državni odvjetnik ne ispuni obrazac SK-1 za određenu osobu.

Udvostručavanje je moguće samo u situaciji kada kaznena prijava protiv nepoznatog počinitelja bude podnesena državnom odvjetništvu (ispunjava se obrazac SK-1), ali se u tijeku te iste godine otkrije identitet počinitelja te nadležni državni odvjetnik donese konačnu odluku u povodu kaznene prijave (ponovno se ispunjava obrazac SK-1).

2.2.2 Stopa nadobuhvata

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.2.3 Pogreška mjerenja

Podaci za istraživanje SK-1 prikupljaju se internetskim upitnikom. Za gotovo sve varijable istraživanja struktura i potencijalni sadržaj modaliteta odgovora unaprijed su zadani (najčešće u obliku padajućeg izbornika). Također, ovisno o odgovoru na pojedino pitanje internetski upitnik automatski usmjerava osobu koja upitnik ispunjava na sljedeće pitanje (najčešće blokada odgovora na pojedino pitanje). Nadalje, podnošenje izvještaja SK-1 putem internetskog obrasca nije moguće ako nisu uneseni svi traženi podaci.

Zbog toga se prikupljeni statistički slogovi učitavaju u strukturi koja odgovara matrici pripremljenoj u bazi za pohranu i obradu podataka Generator. Zbog tog razloga, ne javljaju se pogreške pri učitavanju.

U bazi za pohranu i obradu podataka Generator pripremljene su standardne tablice koje sadrže strukturu statističkih rezultata koji su predmet redovite diseminacije. Svakim novim učitavanjem podataka tablice se automatski ažuriraju.

Također su uparene stavke klasifikacije kaznenih djela koje su trenutačno u primjeni, osim u slučajevima kada to nije primjenjivo, sa stavkama prijašnje klasifikacije kaznenih djela.

2.2.4 Pogreška neodgovora

Nadležno državno odvjetništvo ispunjava obrazac SK-1 za svaku osobu za koju je u povodu podnesene kaznene prijave donijelo konačnu odluku. Ako je kaznena prijava podnesena protiv nepoznate osobe, državno odvjetništvo ispunjava obrazac SK-1 nakon zaprimanja kaznene prijave.

Tijekom obradne godine kontaktira se s državnim odvjetništvima kod kojih je zamijećen relevantan pad u ispunjavanju obrazaca SK-1, u odnosu na isto razdoblje u jednoj ili više prethodnih godina, kako bi se utvrdilo je li zaista riječ o manjoj pojavnosti ili zastoju u ispunjavanju obrazaca SK-1.

Obrasci SK-1 ispunjavaju se putem internetskog obrasca u koji su unaprijed uključena pravila logičko-računske kontrole, koja na određena pitanja onemogućuju unos određenih vrijednosti (primjerice godina podnošenja kaznene prijave ne može biti manja od godine počinjenja kaznenog djela) ili ovisno o odgovoru na pojedino pitanje osobu koja ispunjava obrazac usmjeravaju na sljedeće pitanje koje treba ispuniti.

Podnošenje izvještaja SK-1 putem internetskog obrasca nije moguće ako nisu uneseni svi traženi podaci.

2.2.5 Stopa neodgovora jedinice

Neutežena stopa neodgovora jest 0%.

2.2.6 Stopa neodgovora na određenu varijablu (stavku)

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.2.7 Pogreška obrade

Obrasci SK-1 ispunjavaju se putem internetskog obrasca u koji su unaprijed uključena pravila logičko-računske kontrole, koja na određena pitanja onemogućuju unos određenih vrijednosti ili ovisno o odgovoru na pojedino pitanje osobu koja ispunjava obrazac usmjeravaju na sljedeće pitanje koje treba ispuniti.

Podnošenje izvještaja SK-1 putem internetskog obrasca nije moguće ako nisu uneseni svi traženi podaci.

Nakon preuzimanja podataka u bazu za pohranu i obradu podataka Generator primjenjuje se detaljna logičko-računska kontrola.

Također, zasebna kontrola određenih kaznenih djela radi se zbog načela primjene blažeg zakona na okrivljenika. Naime, moguće je da zbog načela primjene blažeg zakona osoba koja

ispunjava izvještaj SK-1 putem internetskog obrasca unese zaista počinjeno kazneno djelo, ali da odabere zakon koji se na taj konkretan slučaj ne primjenjuje.

2.2.8 Stopa imputacije

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.2.9 Stopa uređivanja – LRK

Pokazatelj se za ovo istraživanje ne izračunava.

2.2.10 Stopa učinkovitosti – LRK

Pokazatelj se za ovo istraživanje ne izračunava.

2.2.11 Pogreška izbora modela

Nije primjenjivo.

2.3. Revizija podataka

2.3.1 Politika revizije podataka

Podaci se objavljuju jedanput godišnje u Priopćenju, Statističkom izvješću te u PC-Axis bazi podataka kao konačni podaci. Budući da se podaci odnose na kalendarsku, tj. obradnu godinu, za obrasce SK-1 za prijavljene poznate počinitelje dostavljene u siječnju godine koja slijedi nakon obradne godine radi se raščlamba s obzirom na godinu donošenja konačne odluke nadležnoga državnog odvjetništva. Na taj način u obradnu godinu od interesa obuhvaćaju se i osobe za koje je konačna odluka nadležnoga državnog odvjetništva donesena u obradnoj godini, ali je obrazac SK-1 ispunjen početkom sljedeće godine.

2.3.2 Praksa revizije podataka

U istraživanju se ne objavljuju privremeni podaci i zato nije primjenjiva revizija podataka. U slučaju potrebe može se objaviti ispravak objavljenih statističkih podataka.

2.3.3 Prosječna veličina revizije podataka

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.4. Desezoniranje (vremenska prilagodba)

Podaci se ne desezoniraju.

3. Pravodobnost i vremenska određenost

3.1. Pravodobnost

3.1.1 Pravodobnost prvih rezultata

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

3.1.2 Pravodobnost konačnih rezultata

Pravodobnost konačnih rezultata jest T + 124 dana.

3.2. Vremenska određenost

3.2.1 Vremenska određenost – isporuka i objavljivanje

Vremenska određenost jest 1.

4. Dostupnost i jasnoća

Priopćenje (osnovni podaci) i Statističko izvješće (detaljni podaci) objavljuju se na godišnjoj razini i nalaze se na internetskim stranicama Državnog zavoda za statistiku. Objavljuje se i ograničena naklada u tiskanom obliku.

Od 2017. detaljniji podaci objavljuju se u PC-Axis formatu, također dostupnime na internetskim stranicama Državnog zavoda za statistiku (baza podataka "Počinitelji kaznenih djela").

4.1. Naslovi Priopćenja u kojima se objavljuju podaci

Redovita diseminacija

- Priopćenje "Punoljetni počinitelji kaznenih djela prema vrsti odluke u ___"(Priopćenje 10.1.1.)
 - o Objavljuje se jedanput godišnje, početkom svibnja (podaci se odnose na prethodnu kalendarsku godinu).

4.2. Naslovi ostalih publikacija u kojima se objavljuju podaci (ljetopis i slično)

Redovita diseminacija

- Publikacija "Statističke informacije" (poglavlje "Pravosuđe")
 - o Objavljuje se jedanput godišnje, krajem lipnja (podaci se odnose na prethodnu kalendarsku godinu).
- Statističko izvješće "Punoljetni počinitelji kaznenih djela, prijave, optužbe i osude"
 - o Objavljuje se jedanput godišnje, krajem srpnja (podaci se odnose na prethodnu kalendarsku godinu).
- Publikacija "Žene i muškarci u Hrvatskoj" (poglavlje "Pravosuđe")
 - o Objavljuje se jedanput godišnje, krajem srpnja (podaci se odnose na prethodnu kalendarsku godinu).

4.3. Mrežne (on-line) baze podataka u kojima se objavljuju podaci (npr. Popis poljoprivrede u PC Axisu)

- PC-Axis baza podataka "Počinitelji kaznenih djela"
 - o Objavljuje se jedanput godišnje, početkom svibnja (podaci se odnose na prethodnu kalendarsku godinu).

4.4. Dostupnost mikropodataka

Uvjeti prema kojima određeni korisnici mogu imati pristup mikropodacima propisani su Pravilnikom o uvjetima i načinu korištenja povjerljivih statističkih podataka za znanstvene svrhe.

4.5. Dostupnost metodoloških dokumenata

Temeljne metodološke informacije pružaju se u svakoj objavljenoj publikaciji u Priopćenju 10.1.1. (u poglavlju "METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA") i u Statističkom izvješću (u poglavljima "UVOD" i "METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA").

5. Usporedivost

5.1. Asimetričnost zrcalnih statistika

Nije primjenjivo.

5.2. Usporedivost tijekom vremena

5.2.1 Duljina usporedivih vremenskih serija

Duljina usporedivih vremenskih serija jest 22.

5.2.2 Razlozi za prekid u vremenskoj seriji

Do sad nije bilo prekida u vremenskim serijama.

Glavni razlog je taj što, kada se izrađuje nova klasifikacija kaznenih djela (u pravilu pri stupanju na snagu novoga Kaznenog zakona), tada se stavke te klasifikacije uparuju sa stawkama prijašnje klasifikacije kaznenih djela (klasifikacije koja je bila izrađena na temelju dotad važećega Kaznenog zakona) ako se u svom biću podudaraju. Stavke klasifikacije koje se ne mogu upariti iskazuju se zasebno.

Na taj način osigurava se da se kaznena djela na koja se primjenjuje prijašnji Kazneni zakon, u slučaju da se primjenjuje na počinitelja kao blaži zakon, mogu iskazati prema novoj klasifikaciji kaznenih djela.

6. Koherentnost/smislenost

6.1. Koherentnost/smislenost između kratkoročnih i strukturnih podataka

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

6.2. Koherentnost/smislenost s podacima nacionalnih računa

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

6.3. Koherentnost/smislenost s podacima iz administrativnih izvora

Pokazatelj se za ovo istraživanje ne izračunava.

7. Troškovi i opterećenje

7.1. Troškovi

Podaci se prikupljaju tako da izvještajne jedinice dostavljaju podatke ispunjavanjem internetskog upitnika SK-1, te su troškovi prikupljanja podataka minimalni (ažuriranje upitnika u skladu sa zakonskim izmjenama i sl.). U troškove obrade i diseminacije podataka možemo uračunati razmjerni dio radnih sati jedne osobe koja radi na ovom istraživanju u Službi statistike kaznenog pravosuđa i socijalne zaštite. Tomu valja dodati i određeni kontingent čovjek/sat za osobe angažirane na ovom istraživanju u Službi za publicistiku te u Sektoru informatičkih tehnologija (održavanje internetskog upitnika te redovita godišnja prilagodba za ovo istraživanje u bazi za pohranu i obradu podataka Generator).

7.2. Opterećenje

U 2019. obradnoj godini nadležna državna odvjetništva dostavila su podatke za 52 670 prijavljenih punoljetnih počinitelja kaznenih djela. Ne raspolažemo informacijama o vremenu koje su izvještajne jedinice utrošile na dostavu podataka.